

พิพิธภัณฑ์ท้องถิ่นบ้านวัดมะเกลือ

ตำบลคลองโยง อำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม

พิพิธภัณฑ์ท้องถิ่นบ้านวัดมะเกลือ

วัดมะเกลือ เป็นวัดราษฎร์สังกัดคณะสงฆ์ฝ่ายมหานิกาย ตั้งอยู่ในตำบลคลองโยง อำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม ยังมีการจัดค่ายคุณธรรมสำหรับเด็กนักเรียน และผู้ปกครอง

วัดมะเกลือตั้งขึ้นเมื่อประมาณ พ.ศ. ๒๔๑๑ ได้รับพระราชทานวิสุงคามสีมาเมื่อ พ.ศ. ๒๔๙๗[๑] บริเวณใกล้เคียงมีชุมชนวัดมะเกลือที่ตั้งอยู่ริมคลองนราภิรมย์ที่พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว มีพระบรมราชโองการให้ขุดขึ้นเมื่อ พ.ศ. ๒๔๒๑ มีการตั้งพิพิธภัณฑ์ท้องถิ่นบ้านวัดมะเกลือ จัดแสดงนำเสนอประวัติความเป็นมาของคลองนราภิรมย์ ประวัติชุมชนและวัดมะเกลือ เครื่องมือในการประกอบอาชีพเกษตรกรรม

ภายในอุโบสถมีภาพจิตรกรรมฝาผนัง โดยเนื้อหาเกี่ยวกับทศชาติชาดก หอระฆัง สร้างขึ้นเมื่อประมาณ พ.ศ. ๒๔๙๖ โดย นายสาคร กับนางสงวน ศรศาสตร์ ปัจจุบันไม่ได้ใช้งานแล้ว แต่ยังคงอนุรักษ์ไว้[๓] ปูชนียวัตถุ ได้แก่ หลวงพ่อสิทธัตถะ เป็นพระพุทธรูปมีพุทธลักษณะเป็นพระพุทธรูปปางทุรกิรียา ประดิษฐานอยู่ในวิหาร ชาวบ้านนิยมบนบานเกี่ยวกับเรื่องฟ้าฝน แก่บนโดยใช้ประทัด และมีศาลแม่โพสพมีลักษณะเป็นเทวรูปสตรีถือรวงข้าว ประดิษฐาน

ภาพที่ ๑ : หน้าประตูเข้าเยี่ยมชมพิพิธภัณฑ์ท้องถิ่นวัดมะเกลือ
ที่มา : วัดมะเกลือ

พิพิธภัณฑ์ท้องถิ่นบ้านวัดมะเกลือ เป็นผลงานความร่วมมือกันระหว่างกลุ่มคนรักถิ่น บ้านวัดมะเกลือ และโครงการศิลปศาสตร์อาสา คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นการบริการวิชาการสู่ท้องถิ่น ตั้งอยู่ที่ ต.คลองโยง อ.พุทธมณฑล จ.นครปฐม โดยจะมีการจัดแสดง ๔ ส่วนดังนี้

ส่วนจัดแสดงที่ ๑

“นราภิรมย์วิวรรธน์” จัดแสดงประวัติความเป็นมาของ “คลองนราภิรมย์” ซึ่งเป็นนามที่พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๕ พระราชทานให้เป็นชื่อคลอง ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ขุดขึ้นใหม่ โดยเชื่อมต่อจากคลองทวีวัฒนาไปออกแม่น้ำท่าจีน รวมถึงผ่านบ้านวัดมะเกลือด้วย

ภาพที่ ๒ : นราภิรมย์วิวรรธน์
ที่มา : เทศบาลตำบลคลองโยง

ภาพที่ ๓ : คลองนราภิรมย์
ที่มา : เทศบาลตำบลคลองโยง

ส่วนจัดแสดงที่ ๒

“ราชภัฏประวัติสโมสร” จัดแสดงประวัติชุมชนบ้านวัดมะเกลือ ตลอดจน เอกสารจดหมายเหตุต่างๆ เช่น ตัวรูปพรรณกระป๋อง รวมถึงเครื่องสังคโลกโบราณคดีได้นำ แผ่นที่เก่าของตำบลคลองโยง สมุดไทยตำรายา และ อุปกรณ์ต่างๆที่เกี่ยวกับข้องกับการแพทย์แผนไทย อาทิ รางบดยา หินบดยา ตูยาไทย เป็นต้น ตลอดจนยังได้แสดง พระราชประวัติผู้ที่เป็นแรงบันดาลใจในการพระราชทานนามคลองนราภิรมย์ ได้แก่ พระนางรำเพยภมราภิรมย์ นอกจากนี้ยังได้จัดแสดงของในชุมชนบ้านวัดมะเกลือ เช่น ชุดกระเบื้องเคลือบ ไหกระเบื้องเคลือบ พานเชิงเบญจรงค์ เป็นต้น

ภาพที่ ๔ : ไหกระเบื้องเคลือบ

ที่มา : พิพิธภัณฑ์ในประเทศไทย ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร (องค์การมหาชน)

ส่วนจัดแสดงที่ ๓

“กสิกรรมวิถีชน” จัดแสดงเครื่องมือที่ใช้ในการประกอบอาชีพ ตลอดจนเครื่องมือที่ใช้ในการทำประมงน้ำจืด เช่น อวน สวิง ข้อง เป็นต้น รวมทั้งยังมีการจำลองห้องครัวของชาวบ้านวัดมะเกลือในอดีตไว้อีกด้วย

ภาพที่ ๕ : ข้อง

ที่มา : พิพิธภัณฑ์ในประเทศไทย ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร (องค์การมหาชน)

ส่วนจัดแสดงที่ ๔

“อารามมณฑลตระการ” เล่าถึงประวัติความเป็นมาของวัดมะเกลือ สิ่งของสะสมของท่านเจ้าอาวาสรูปปัจจุบัน และอดีตท่านเจ้าอาวาส รวมทั้งเอกสารจดหมายเหตุที่เกี่ยวข้องกับวัดมะเกลือ นอกจากนี้บริเวณใกล้เคียงยังมีสะพาน ๑๐๐ ปี บ้านวัดมะเกลือ ที่ชาวบ้านร่วมแรงร่วมใจกันบูรณะจนสำเร็จและใช้งานได้อย่างปลอดภัย

ภาพที่ ๕ : อารามมณฑลตระการ
ที่มา : Museum Thailand

อยู่ในศาลใกล้กับวิหารหลวงพ่อสิทธัตถะ ชาวบ้านนิยมมาบนขอให้ข้าวได้ผลผลิตดี เมื่อสิ้นฤดูเก็บเกี่ยวจะนำข้าว ๑ กระสอบมาถวาย

อ้างอิง

<https://www.museumthailand.com/th/museum/Wat-Makluea-Local-Museum>

<https://www.khlongyong.go.th/travel/detail/๑๑๓>